

Son değişikliğe göre haczedilemeyen mal ve haklar EV HACZİ KALDIRILDI MI?

İlgili maddenin yeni hali ve getirilen değişiklikler birlikte yorumlanmaya çalışılırsa; (Kanun metni içerisindeki koyu belirlemeler son değişiklikleri göstermektedir.)

HACZİ CAİZ OLMİYAN MALLAR VE HAKLAR

MADDE 82 - (Değişik: 538 - 18.2.1965 / m.46)
Aşağıdaki şeyler haczolunamaz:

1. Devlet malları ile mahsus kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar,

2. Borçlunun zatı ve mesleki için lüzumlu elbise ve eşyasıyla borçlu ve ailesine lüzumu olan yatak takımları ve ibadete mahsus kitap ve eşyası, 2. (Değişik: 6352 - 2.7.2012 / m.16) Ekonomik faaliyeti, sermayesinden ziyade bedenî çalışmasına dayanan borçlunun mesleğini sürdürebilmesi için gerekli olan her türlü eşya,

ESNAFIN ALACAKLI TAZYİĞİ İLE MESLEĞİNİ YAPAMAZ HALE GELMESİNİN ÖNÜNE GEÇİLİYOR

Getirilen yeni hüküm ticaret kanunundaki esnaf tanımlamasını kullanmakta olup bu hükümlerle esnafın

Avukat Volkan Erel

alacaklı tazyiği ile mesleğini yapamaz hale gelmesinin önüne geçilmesinin amaçlandığı, kanunun bu nitelikteki borçluya koruma sağlamaya çalıştığı açıkça görülmektedir. Görüldüğü üzere aslen kanunun eski halide aynı durumu işaret etmekle birlikte bu değişiklikle uygulamada gelişmiş olumsuz yorumun önüne geçilmeye çalışılmakta ve ticaret kanunundaki esnaf belirlemesi öne çıkarılarak maddenin amacının belirginleştirilmesi çabası göze çarpmaktadır. Ev hacziyle ilgili gelişmeye dikkat edersek borçlunun zatı için lüzumlu elbise ve eşya ile ailesine lüzumlu yatak takımlarının haczedi-

lemeyeceği hükmü kanunda zaten eskidende mevcuttur.

PARA VE KIYMETLİ ŞEYLERİN YANI SIRA AYNI AMAÇLA KULLANILAN EŞYANIN BİRDEN FAZLA OLMASI DURUMUNDA BUNLARDAN BİRİ HACZEDİLEBİLİYOR

3. Vazgeçilmesi kabil olmiyan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası, 3. (Değişik: 6352 - 2.7.2012 / m.16) Para, kıymetli evrak, altın, gümüş, değerli taş, antika veya süs eşyası gibi kıymetli şeyler hariç olmak üzere, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireyleri için

lüzumlu eşya; aynı amaçla kullanılan eşyanın birden fazla olması durumunda bunlardan biri...

Maddenin eski halinde de açıkça mutfak takımı ve lüzumlu ev eşyası belirlemesinin mevcut olduğu değişikliğin bu noktada ilave bir sınırlama getirmediği görülmektedir.

MESLEK İCRA EDERKEN KULLANILAN ALÂT, EDAVAT VE ARAÇLAR

4. Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimi için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve nakil vasıtaları ve diğer eklenti ve ziraat aletleri; değilse, sanat ve mesleki için lüzumlu olan alât ve ede-

vat ve kitapları ve arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük nakliye erbabının geçimlerini temin eden nakil vasıtaları,

AİLENİN İDARESİ İÇİN LÜZUMLU SAYIDA ÇİFTLİK HAYVANI

5. Borçlu ve ailesinin idareleri için lüzumlu ise borçlunun tercih edeceği bir süt veren mandası veya ineği veyahut üç keçi veya koyunu ve bunların üç aylık yem ve yataklıkları,

LÜZUMLU YAKACAK VE YİYECEK

6. Borçlunun ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacakları ve borçlu çiftçi ise gelecek mahsül için lâzım olan tohumluğu,

7. Borçlu bağ, bahçe veya meyva veya sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimi için zaruri olan bağ bahçe ve bu sanat için lüzumlu bulunan alât ve edevat,

Geçimi hayvan yetiştirmeye münhasır olan borçlunun kendisi ve ailesinin maişetleri için zaruri olan miktarı ve bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları,

8. Borçlar Kanunu'nun 510' uncu maddesi mucibince haczolunmamak üzere tesis edilmiş olan kaydı hayatla iratlar,

ORDU VE ZABITA HİZMETLERİNDE MÂLÛL OLANLARA BAĞLANAN EMELİ MAAŞLARI

9. Memleketin ordu ve zabita hizmetlerinde mâlûl olanlara bağlanan emelik maaşları ile bu

hizmetlerden birinin ifası sebebiyle ailelerine bağlanan maaşlar ve ordunun hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dalış tazminat ve ikramiyeleri,

Askerî mâlûllerle, şehit yetimlerine verilen terfi zammı ve 1485 numaralı kanun hükmüne göre verilen inhisar beyiye hisseleri,

MUAVENET SANDIĞI VE CEMİYETİ TARAFINDAN BAĞLANAN MAAŞLAR

10. Bir muavenet sandığı veya cemiyeti tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan maaşlar,

11. Vücut veya sıhhat üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak mutazarrırın kendisine veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi lâzım gelen paralar,

BORÇLUNUN HALİNE MÜNASİP EVİ

12. Borçlunun haline münasip evi (Ancak evin kıymeti fazla ise bedelinden haline münasip bir yer alınabilecek miktarı borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılır.) 12. (Değişik: 6352 - 2.7.2012 / m.16) **Borçlunun haline münasip evi,**

ÖĞRENCİ BURLARI

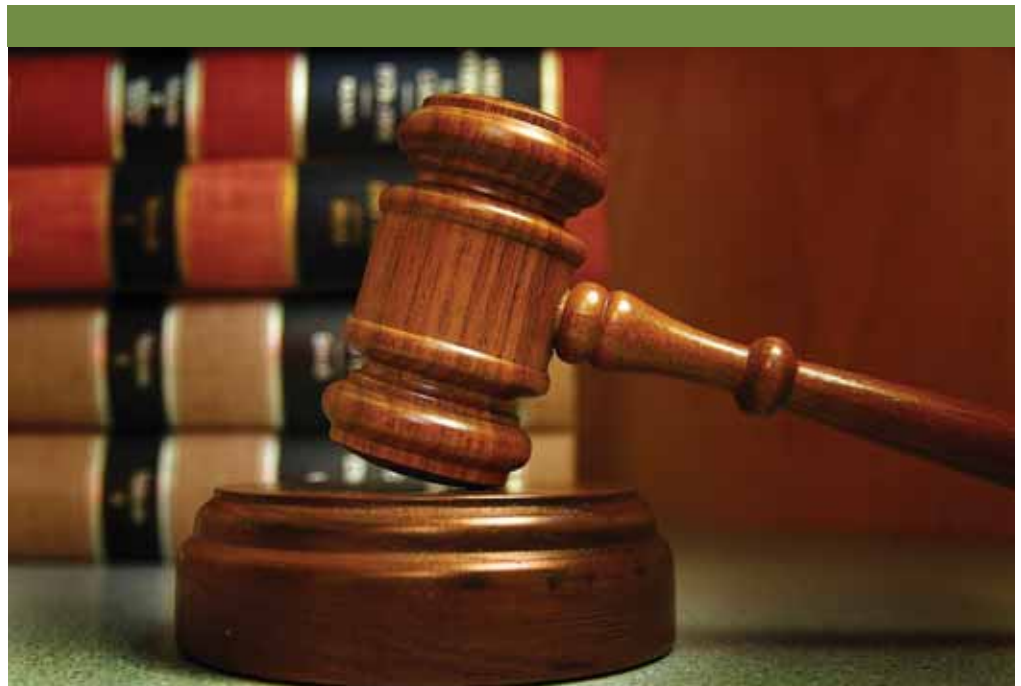
13. (Ek: 6352 - 2.7.2012 / m.16) **Öğrenci bursları.**

Medeni Kanununun 807 nci maddesi hükmü saklıdır. 2,3,4,5,7 ve 12 numaralı bendlerdeki istisna, borcun bu eşya bedelinden doğmaması haline münhasırdır.

(Ek fıkra: 6352 - 2.7.2012 / m.16) **Birinci fıkranın (2), (4), (7) ve (12) numaralı bentlerinde sayılan malların kıymetinin fazla olması durumunda, bedelinden haline münasip bir kısmı, ihtiya-**

“

Maddedeki değişiklik ev haczini ortadan kaldırmış olmayıp aslen buna yönelik hükümleri korumakla yetinmiştir. Ancak uzun zamandır uygulamada zaten evden yapılan hacizlerin pratikte alacağın tahsili anlamında ekonomik değeri tartışmalıdır”

cını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılır.

BORCUN MAL BEDELİNDEN DAHA AZ OLMASI HALİNDE SADECE BORCA YETER KISMI YADA DİĞER İFADE İLE BORÇLUNUN İHTİYACINDAN ARTA KALAN KISMI HACZEDİLEBİLİR

Kanunun eski halinde de haczedilmemezi durumunun borcun bu malların bedelinden doğması halinde o mallar bakımından uygulanmayacağı belirlenmesi mevcuttur. Getirilen değişiklik durumu alacaklı lehine ayrıntılandırmış olup borcun mal bedelinden daha az olması halinde sadece borca yeter kısmı yada diğer ifade ile borçlunun ihtiyacından arta kalan kısmının haczedilebileceği ifade edilmiştir.

(Ek fıkra: 6352 - 2.7.2012 / m.16) İcra memuru, haczi talep edilen mal veya hakların haczinin caiz olup olmadığını değerlendirir ve talebin kabulüne veya reddine karar verir.

Getirilen bu hüküm ile malın kanunda belirtilen haczi mümkün olmayan mallardan olup olmadığına ilişkin nizalarda muhatabın icra memurluğu olduğu ifade edilerek işlemin kanuna aykırı olduğunu iddia eden tarafın memurun işlemini şikayet prosedürünü işletmesinin lüzumu gösterilmektedir. Bu itibarla memurun haczi yapmama ka-

rarından memnun olmayan alacaklı memurun bu kararını icra hukuk mahkemesinde şikayet konusu yaparak kararın iptalini talep ve dava edebileceği gibi aslen haczedilmemesi gereken bir malının haczedildiğini düşünen borçluda aynı prosedürü uygulayacaktır.

Sonuç itibarıyla madde-deki değişiklik ev haczini ortadan kaldırmış olmayıp aslen buna yönelik hükümleri korumakla yetinmiştir. Ancak uzun zamandır uygulamada zaten evden yapılan hacizlerin pratikte alacağın tahsili anlamında ekonomik değeri tartışmalıdır. Ülkenin gelişen ekonomisi, her türlü emtiyanın eskiye nispeten ucuz ve kolay şekilde temin edilebiliyor olması karşısında zaten 2. El ev eşyalarının icra ihalelerinde satılmaması bu ihalelere iştirak ederek ticaret yapmayı amaçlayan şahısların dahi bu satışlardan kar edememesi, mamülleri satamaması nedeniyle satışlar fiilen yapılamaktadır. Bu durumda uygulamada peşinen masrafi ödemek durumunda olan alacaklıların malın muhafaza ve depo masrafları nedeniyle zarara uğramaları muhtemel olduğundan ev haczinde çok seçici davranmak zorunda oldukları ve en son çare olarak başvurdukları bir yöntem olarak yerini korumaktadır.

Kanun metni içeriğindeki tanımlamalar yine uygulamayı yapan memurun yorumuna muhtaç tanımlamalar olup, neyin lüzumlu eşya olup olmadığı tartışmasını ortadan kaldıran veya ev haczini orta-

Kanunda belirtilen haczi mümkün olmayan mallardan olup olmadığına ilişkin nizalarda muhatabın icra memurluğu olduğu ifade edilerek işlemin kanuna aykırı olduğunu iddia eden tarafın memurun işlemini şikayet prosedürünü işletmesinin lüzumu gösterilmektedir”

dan kaldıran bir düzenleme olmadığı kanaatindeyim. Netice itibarıyla uygulama ekonomik nedenlerle zaten anlamsızlaşan ev haczini ortadan kaldırmaya yönelik olarak borçlu lehine geniş bir yorumlama ile gelişir ve ileride ortaya çıkacak Yerel Mahkeme kararları ve Yargıtay kararları da bu geniş yorumu desteklerse fiili durumda bir farklılaşma olabilecektir. Aksi halde getirilen düzenlemenin ev haczini ortadan kaldırdığı söylenemeyecektir. Evinde haciz yapılan borçlu haczin ekonomik sıkıntısından çok ailesi ve çevresi ile ortaya çıkardığı sevimsiz ruh halinden çekinmektedir. Yoksa günümüz ekonomik şartlarında çok uzun vadeli ve gayet uygun fiyatlı ola-

rak piyasadan ev eşyası tedarik etmek artık çok kolaydır. Daha evvel telefon hatlarının haczinin mümkün olduğu dönemde de telefon hattı almak için uzun bir süre ve gayet ciddi bir ödeme gerekmektedir telefon haczi pratikte işe yaramaktaydı. Ancak uygulamada talep edildiği gün telefon hattının bağlanması ve fiyatının ucuzlamasından sonra kanun doğrudan bu sebeple olmasa da telefon hattı haczini ortadan kaldırmıştır. Yapılan haciz borçluların telefonlarının konuşmaya kapanması ve kişisel-ticari ilişkilerinde rencide olmalarından başka bir neticeye ulaşmaz hale gelmişti. Bu gelişmede de benzer bir sürecin yaşanmasını ummak hata olmayacaktır. Gerek karşılıksız çek ile ilgili değişiklikler, gerekse icra iflas kanunundaki değişiklikler ve diğer değişiklikler kanaatimizce ticari ilişkide muhatabın doğru tespit edilmesinin önemini biraz daha belirginleştirmektedir. Yani riske girerken tahsilat aşamasını düşünmek, muhatabın kredibilitesini göz önünde bulundurmamak ve hukukçudan risk öncesi önleyici danışmanlık hizmeti almak hem yeni mevzuat hem de modern ticari hayatın ön şartı haline gelmektedir.

Hepinize hayırlı işler diler, geçmiş bayramınızı kutlarım. Büyük bir özveri ile bu dergiyi hayata geçiren tüm arkadaşlarımızla ve Sayın başkan Hüseyin Öztürk'e çalışmalarından dolayı teşekkür eder, başarılarının devamını dilerim.